

Малій К.А.

аспірант Інституту права
ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

Рачинська І.М.

кандидат юридичних наук, доцент
ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ НАГЛЯД СПОЖИВЧОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Вступ. Захист прав та законних інтересів громадян є важливим завданням та основною функцією будь-якої цивілізованої правової держави. Розгляду питань, пов'язаних із захистом прав споживачів, приділяється значна увага в навчальній та на науковій літературі, яка була вивчена при написанні запропонованої статті. Оскільки питання теорії та практики захисту прав споживачів породжують чимало проблем з огляду на наявність у законодавстві прогалин права, колізій, на практиці – зловживань правом, це знаходить відображення у пошуку дослідниками рішень цих проблем. Наприклад, дисертаційні дослідження, монографії присвячені низці проблем, пов'язаних із захистом прав споживачів, породжують чимало проблем з огляду на наявність у законодавстві прогалин права, колізій, на практиці – зловживання правом, це знаходить відображення у пошуку дослідниками розв'язки цих проблем. Здійснення прав споживачів, що належать до однієї з найпоширеніших сфер цивільно-правових відносин, пов'язане з порушенням прав окремих громадян та груп населення, інтересів суспільства в цілому. Це надає правам споживачів публічного характеру, викликає потребу у захисті не тільки цивільно-правовими способами захисту, але й способами імперативного впливу за допомогою норм адміністративного законодавства.

Огляд останніх досліджень. Тема забезпечення адміністративно-правового нагляду

споживчого ринку в рамках українського законодавства підіймалася багатьма вченими, що писали з цієї теми фундаментальні роботи. З таким вчених можна виділити: В. Авер'янова, О. Андрійко, Ю. Битяка, В. Білоуса, І. Бородіна, Н. Бортник, В. Гарашука, Т. Гуржія, Р. Денисова, А. Денисову, В. Заросила, В. Зуя, І. Ільїнського, С. Ківалова, Л. Ковалю, Т. Коломоєць, В. Колпакова, А. Комзюка.

Мета статті. Метою статті є аналіз теоретичних і практичних питань розвитку інституту адміністративного нагляду у сфері споживчого ринку України.

Виклад основних положень. Преюдиційне твердження, характерне для українського громадянського права: «Споживач – слабе місце», при оскарженні результатів споживчих договорів веде до зловживання інтересів споживачів на шкоду інтересів продавців, постачальників, підрядників. При цьому не береться до уваги факт, що можливості продавця на роздрібному ринку обмежені. Цікавим є положення у законодавстві Євросоюзу про право на односторонню відмову споживача від виконання договору, що не передбачено законодавством України [2].

Економічна безпека – одна з найважливіших складових національної безпеки – безпосередньо пов'язана зі сферою споживчого ринку. Вона забезпечує всю сферу життєдіяльності суспільства, включаючи виробництво, розподіл, обмін та споживання матері-

альних благ, у тому числі товарів та послуг. Економічна безпека постає як родове поняття стосовно своїх видів: промислової, фінансової, продовольчої [8].

Слід зазначити, що термін «споживчий ринок» нормативно визначено порівняно недавно. Поява цього терміна обумовлена розширенням сфери цивільно-правових відносин у сфері товарообігу, який значно змінився у зв'язку з приходом до нього, крім державних, кооперативних власників, величезної кількості приватних власників від імені виробників і продавців та ринкових відносин. Споживчий ринок – це система політичних, соціально-економічних, правових, технічних, організаційних, психологічних та інших відносин, що виникають між суб'єктами споживчого ринку з приводу дотримання встановлених вимог до товарів (робіт, послуг), а також у ході правового режиму діяльності продавців у зв'язку з з реалізацією товарів, виконанням робіт та наданням послуг.

Споживчий ринок – це суспільні відносини, врегульовані нормами права, що виникають між державою, виробником, виконавцем, продавцем та споживачем у процесі виготовлення, виконання, реалізації, експлуатації, утилізації товарів, робіт та послуг. О.П. Романюк визначає товарні ринки як систему відносин між виробниками, споживачами, посередниками, іншими організаціями, метою якої є забезпечення обігу товарів кінцевого споживання та виробничо-технічного призначення [8].

З іншого боку, А.В. Денисова, пише про те, що споживчий ринок – є взаємодією продавців і покупців у ході реалізації товару у встановленій законодавством формі, у спеціально відведених місцях та з дотриманням встановлених вимог до товару, процедури його реалізації, місця його реалізації та діяльності продавців у зв'язку з його реалізацією [6].

Х.П. Ярмак, аналізуючи зазначену проблему, визначає споживчий ринок як «область діяльності, пов'язаної з реалізацією товарів (послуг), замовленням, виконанням, придбан-

ням та використанням робіт (послуг), що придбаваються споживачем виключно для побутових (особистих) потреб, не пов'язаних із отриманням прибутку» [7, с. 43].

О.Г. Серета дещо розширено трактує питання про споживчий ринок, вважаючи, що «споживчий ринок – це сукупність відносин із продажу товару, виробництва та надання послуг, робіт та здійснення пов'язаних із продажем товару, правилами, які встановлюються, контролюються та охороняються державою, тобто правил торгівлі та надання послуг, наголошуючи на тому, що «до відносин споживчого ринку слід віднести відносини, що виникають після закінчення виробничого циклу з приводу реалізації виробленої продукції» [9]. Також, у деяких спеціалізованих підручниках вказано, що споживчий ринок – це сукупність соціально-економічних відносин між невизначеним колом споживачів і продавців, що здійснюються на основі договорів з метою реалізації товару, виходячи з його споживчих властивостей, що забезпечуються державою за допомогою правової регламентації, контролю та застосування заходів відповідальності.

Поспішні кроки реформування економіки держави та зміни принципів державно-правового регулювання відносин, що складаються в процесі провадження господарської діяльності на споживчому ринку, певним чином вплинули на криміналізацію стратегічно важливої для країни сфери економіки.

У зв'язку з цим удосконалення методів адміністративно-правового регулювання юрисдикційної діяльності органів виконавчої влади у сфері запобігання та припинення правопорушень на споживчому ринку як засіб індивідуалізації прав, обов'язків та заходів юридичної відповідальності стає затребуваним. У юрисдикційної діяльності органів внутрішніх днів можна виділити наступні групи правозастосовних актів:

– для запобігання та припинення правопорушень у сфері споживачого ринку, необхідна

реалізація матеріальних та процесуальних норм КУпАП України;

– по предмету регулювання акти застосування норм адміністративного права поділяються на акти, що реалізують матеріальні та процесуальні норми.

– за функціональною ознакою акти застосування норм адміністративного права підходять до актів процесуального та юрисдикційного характеру [5].

У процесі провадження про адміністративне правопорушення в сфері споживчого ринку складається більша кількість процесуальних документів. На підставі актів застосування права відбувається індивідуалізація юридичної відповідальності.

Акт реалізації юридичної відповідальності – це офіційне рішення по конкретному дню, що засуджує правопорушення, індивідуалізуючи права і зобов'язання щодо правовідносин, спрямоване на індивідуальне регулювання суспільного відношення [3].

Регламентуючі акти – найбільш поширений вид офіційної документації, що здатна підтверджувати наявність фізичного та юридичного віці прав, впорядковувати процедуру.

Найчастіше такі акти виносяться при організації суспільних відносин у сфері споживчого ринку. Дозвільні акти у сфері споживчого ринку приймаються у процесі реалізації фізичними і ними юридичними війцями своїх прав. Слід мати на увазі, що дозвільний порядок застосування прав відноситься не до всіх, а лише до деяких спеціальних прав, які вимагають підвищеного соціального контролю громадянської безпеки.

Ці акти індивідуальні і містять юридичні рішення про надання господарюючого суб'єкта іменного їм права. Наприклад, дозвіл на право здійснення торгової діяльності певними товарами і в певних місцях. Реєстраційні акти свідчать і встановлюють фактичні і юридичні явища, що супроводжують реалізації фізичними і юридичними ринками своїх прав в сфері потреби [2].

Самостійною підставою для проведення позапланової перевірки та подальшого притягнення особи до адміністративної відповідальності щодо самостійної підстави згідно КУпАП України є не усунення виявлених порушень у строк, зазначений у раніше виданому розпорядженні посадової особи.

Особа, притягнута до адміністративної відповідальності за скоєне правопорушення, одночасно може бути притягнута до адміністративної відповідальності ще раз, оскільки складання протоколу про адміністративне правопорушення та винесення припису про усунення виявлених порушень є самостійними, незасмопов'язаними діями, які здійснюють посадові особи в ході здійснення перевірочних заходів. При цьому найчастіше термін виконання заходів, зазначений у приписі, необґрунтований та направлений на навмисне залучення суб'єкта господарювання до адміністративної відповідальності [6].

Наведений приклад свідчить про те, що пріоритетом адміністративно-правового регулювання споживчого ринку є не профілактика та припинення правопорушень, не допомога господарюючим суб'єктам у недопущенні аналогічних правопорушень у майбутньому, а залучення господарюючої особи до адміністративної відповідальності. Ця позиція законодавця не зовсім є вірною та обґрунтованою.

Такі акти застосовуються при відсутності яких-небудь негативних обставин, що перешкоджають існуванню індивідуальними підприємствами, а також юридичними особами своїх прав. Існують також засвідчувані акти, або акти про визнання, якими офіційно закріплюється певний стан. Такі акти носять тимчасовий характер і нерідко містять зобов'язання не тільки для суб'єкта, а також для органу, покликаного забезпечити реалізацію того чи іншого права [1].

Директивні акти призначені для коригування і уточнення шляхів і методів реалізації певних прав у сфері споживчого ринку. З їхньою допомогою органи внутрішніх справ впливають на волю і усвідомлення людей,

чим забезпечують безпечну реалізацію прав громадян у сфері споживчого ринку, запобігають передбачуваним негативним факторам.

Забороняючі акти пов'язані з скоєнням індивідуальними підприємництвом і юридичним ним правопорушень у сфері споживчого ринку. Вищесказане дозволяє зробити висновок у тому, що акт застосування норми адміністративного права у контексті реалізації незмінного європейського курсу України суттєве значення має пріоритет профілактики порушень перед санкціями.

Наприклад, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів розробляються рекомендації для фахівців органів місцевого самоврядування з найбільш актуальних проблем у сфері захисту прав споживачів. У юридичній практиці постають серйозні питання стосовно проведення експертиз договорів на надання житлово-комунальних послуг, особливості надання платних освітніх послуг, особливості продажу взуття, особливості продажу одягу та інші [7].

До принципів адміністративного нагляду на споживчому ринку відносяться і принципи неприпустимості взяття органами адміністративного нагляду за господарюючих суб'єктів плати за проведення заходів щодо нагляду, соціальна спрямованість адміністративного нагляду на захист і відновлення прав громадян у сфері споживчого ринку.

Механізм адміністративно-правового регулювання діяльності органів внутрішніх справ щодо запобігання та припинення правопорушень на споживчому ринку є способом організації та здійснення прав та законних інтересів споживачів, які взаємодіють з підприємствами торгівлі, а також підприємствами, що надають ті чи інші послуги, самотійну систему правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин, що дозволяє досягти необхідного результату – забезпечення правопорядку у справі надання якісних товарів (послуг) споживачам – громадянам та юридичним особам.

Аналіз механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, що складаються у зв'язку з попередженням та припиненням органів внутрішніх справ правопорушень на споживчому ринку, показує, що цей механізм є частиною загального механізму правового регулювання [3].

Механізм адміністративно-правового регулювання у сфері попередження та припинення правопорушень на споживчому ринку в конструктивному плані містить, по суті, той самий набір правових засобів (норми права, правовідносини, акти застосування норм права), за допомогою яких здійснюється вплив на суспільні відносини.

Незважаючи на те, що механізм адміністративно-правового регулювання знаходиться в діалектичній єдності з механізмом правового регулювання, тим не менш, у змістовному плані механізму адміністративно-правового регулювання притаманні свої специфічні особливості, які дозволяють виділити його в самотійний напрямок правового регулювання. Ця теза знаходить своє підтвердження і в юридичній літературі.

Зокрема, Ярмач Х.П. пише про те, що адміністративно-правовий механізм посідає особливе місце у системі державно-правового механізму в цілому [7, с. 12]. Це зумовлено тим, що в його основі лежить діяльність усіх органів державного управління, а діяльність апарату має підзаконний характер. Але головна відмінність адміністративно-правового механізму є основою управлінської діяльності. Управлінська діяльність – це особливий вид державної діяльності, вона здійснюється безперервно, і в ній постійно поєднуються діалектично взаємопов'язані правові та практичні форми.

Здійснення контрольно-наглядових заходів є складним інститутом, реалізація якого може як ефективно вплинути на розвиток бізнесу та забезпечення безпеки споживачів, так і навпаки сприяти збільшенню адміністративних навантажень на бізнес, посилення корупційного фактору та негативного впливу на розвиток бізнесу [4].

Таким чином, на сьогоднішній день перевірочні заходи не є ефективним засобом адміністративно-правового регулювання та не дозволяють дотриматися здорового балансу між забезпеченням безпеки на споживчому ринку та збереженням здорової конкуренції та бізнесу, що розвивається. Таке становище може бути пов'язане у тому числі з відсутністю чітких підстав для проведення перевірочних заходів та конкретно певного вичерпного списку вимог з різних видів господарської діяльності, а також зі складністю законодавчої бази в цій сфері та відсутністю чіткої простежуваної системи, єдина концепція.

Виявлені недоліки можуть призвести до збільшення меж розсуду конкретної особи, яка перевіряє, що, у свою чергу, негативно вплине на адекватну конкуренцію.

У юридичній літературі зазначається, що «кожна галузь права має своїй основі специфічний, якісно особливий вид суспільних відносин». Можна сказати, що механізм правового регулювання у відповідній галузі права підпорядковується специфіці предмет правового регулювання. Норми адміністративного права регламентують різноманітні суспільні відносини, що складаються в сфері соціальної дійсності.

Не наголошуючи на специфіці предмета адміністративно-правового регулювання, зазначимо, що норми адміністративного права регламентують різноманітні суспільні відносини, що складаються між громадянами та органами виконавчої влади, а також іншими суб'єктами адміністративного права у сфері споживчого ринку.

Норми адміністративного права визначають режим діяльності органів внутрішніх справ сфері запобігання та припинення правопорушень на споживчому ринку.

Конструктивні елементи механізму адміністративно-правового регулювання діяльності органів внутрішніх справ одночасно виступають як юридичні засоби адміністративно-правового впливу на суспільні відносини, що виникають у зв'язку з діяльністю з попе-

редження та припинення правопорушень на споживчому ринку. Необхідно погодитися з тим, що правові засоби, як складові механізму адміністративно-правового регулювання, включаються до процесу регулювання у певній послідовності.

Безумовно, адміністративні бар'єри у регулюванні споживчого ринку необхідні і в ряді випадків дають позитивний ефект, наприклад щодо ліцензування окремих видів діяльності, де держава має можливість контролювати окремі представники небезпека діяльності. Проте проблема відсутності єдиної концепції адміністративно-правового регулювання споживчого ринку негативним чином позначається на всіх суб'єктах правовідносин у сфері споживчого ринку.

У зв'язку з цим є гостра потреба у законодавчому закріпленні єдиної концепції адміністративно-правового впливу на споживчий ринок з метою забезпечення безпеки товарів та послуг при зниженні необґрунтованих адміністративних навантажень на господарюючих суб'єктів із застосуванням ризико-орієнтованого підходу.

Необхідно сказати, що дозвільна діяльність не тотожна ліцензійній діяльності, незважаючи на те, що етимологія цих слів збігається.

Адміністративний дозвіл виконують важливі функції у сфері споживчого ринку: з одного боку, дозвіл надає суб'єкту економічної діяльності права на той чи інший вид підприємницької діяльності, а з іншого – право на провадження з боку уповноважених органів наглядової діяльності за суб'єктом економічної діяльності, певних вимог та умов, що забезпечують громадську та економічну безпеку.

Адміністративний контроль у сфері підприємницької діяльності в Україні спрямований на захист життєво важливих потреб та інтересів особи, суспільства та держави. Ефективний адміністративний контроль досягається проведенням єдиної державної політики у цій галузі, системою заходів економічного, політичного, правового, і навіть організаційного характеру.

Висновки. Таким чином, можна прийти до висновку, що не дивлячись на те, що адміністративний нагляд споживчого ринку представляє собою типове для адміністративного нагляду явище, проте необхідно взяти до уваги той факт, що він, все ж, має свою специфіку. Він представляє собою підкріплену законом діяльність відповідних державних органів щодо контролю та регулювання процесів, які відбуваються на споживчому ринку. З цією метою відповідні органи застосовують у якості інструменту заходи адміністративного примусу, з метою як притягнути до відповідальності винних осіб, так і запобігти правопорушенням заздалегідь.

Адміністративне право містить велику кількість відповідних нормативно-правових актів для контролю за процесами, що відбуваються на споживчому ринку. Проте необхідно прийняти до уваги той факт, що деякі з них вже є застарілими і недостатньо ефективними у сьогоdnішніх реаліях. Крім того, відповідне законодавство має великі проблеми із систематизацією, що також викликає велику кількість проблем у його безпосередній реалізації.

Беручи до уваги факт інтеграції України до Європейського Союзу, необхідно реформувати законодавство, що регулює адміністративний нагляд споживчого ринку використовуючи досвід розвинених, європейських країн.

Такий суб'єкт ринкових відносин як споживач має досить важливе значення. Саме тому держава настільки скрупульозно приділяє правовому регулюванню, яке буде спрямоване на захист слабкої сторони у споживчому ринку, якою і є споживач. У цьому напрямку адміністративне законодавство посилюється і держава посилює свою роль у цих суспільних відносинах у вигляді правового регу-

лювання. Зокрема це можна помітити шляхом аналізу вимог до ліцензування окремих видів діяльності, економічного моніторингу, а також контролю та нагляду. За допомогою таких заходів держава забезпечує або навіть намагається надати практично стовідсоткову гарантію безпеки та якості основних видів продовольства тощо. Безумовно, що орієнтиром для вдосконалення адміністративно-правового регулювання відносин у сфері споживчого ринку може стати досвід зарубіжних країн. Це дозволить створити більш ефективну модель захисту суб'єктів споживчого ринку, що зберігатиме баланс правий і обов'язків всіх сторін і порушувати їх.

В умовах побудови правової та демократичної держави з розвинутою ринковою економікою актуалізується питання, пов'язане з ефективним функціонуванням споживчого ринку. З появою розуміння такого суб'єкта як «споживач» перед державою постало завдання щодо виявлення та створення заходів, які зможуть забезпечити дотримання прав і свобод як всіх суб'єктів споживчого ринку, а й особливо слабшої їх сторони, якою і виступає споживач. При аналізі чинного законодавства можна побачити, що регулювання відносин у сфері споживчого ринку побудовано на захисті великою мірою споживача, його інтереси, безпеку життя та здоров'я, надання йому без небезпечних та якісних продуктів, послуг ставиться у пріоритет перед державою. Зазначені обставини визначили те, що споживчий ринок перебуває у переважному адміністративно-правовому регулюванні. Водночас на сьогоdnішній день більша частина чинного законодавства з питань адміністративно-правового регулювання відносин у сфері споживчого ринку не є досконалою і потребує значного реформування згідно європейського зразка.

Анотація

У статті досліджено основні засади адміністративно-правового нагляду споживчого ринку в Україні.

Визначено, що економічна безпека – одна з найважливіших складових національної безпеки – безпосередньо пов'язана зі сферою споживчого ринку. Вона забезпечує всю сферу жит-

тедіяльності суспільства, включаючи виробництво, розподіл, обмін та споживання матеріальних благ, у тому числі товарів та послуг. Економічна безпека постає як родове поняття стосовно своїх підвидів: промислової, фінансової, продовольчої. Констатовано, що споживчий ринок – це суспільні відносини, врегульовані нормами права, що виникають між державою, виробником, виконавцем, продавцем та споживачем у процесі виготовлення, виконання, реалізації, експлуатації, утилізації товарів, робіт та послуг. Аргументовано, що поспішні кроки реформування економіки держави та зміни принципів державно-правового регулювання відносин, що складаються в процесі провадження господарської діяльності на споживчому ринку, певним чином вплинули на криміналізацію стратегічно важливої для країни сфери економіки. В рамках статті виділено, що саме стосовно адміністративних правопорушень в сфері споживчого ринку складається більша кількість процесуальних документів. На підставі актів застосування права відбувається індивідуалізація юридичної відповідальності. Самостійною підставою для проведення позапланової перевірки та подальшого притягнення особи до адміністративної відповідальності щодо самостійної підстави згідно КУпАП України є не усунення виявлених порушень у строк, зазначений у раніше виданому розпорядженні посадової особи. Особа, притягнута до адміністративної відповідальності за скоєне правопорушення, одночасно може бути притягнута до адміністративної відповідальності ще раз, оскільки складання протоколу про адміністративне правопорушення та винесення припису про усунення виявлених порушень є самостійними, невзаємопов'язаними діями, які здійснюють посадові особи в ході здійснення перевірочних заходів. При цьому найчастіше термін виконання заходів, зазначений у приписі, необґрунтований та направлений на навмисне залучення суб'єкта господарювання до адміністративної відповідальності. Наголошено, що адміністративне право містить велику кількість відповідних нормативно-правових актів для контролю за процесами, що відбуваються на споживчому ринку. Проте необхідно прийняти до уваги той факт, що деякі з них вже є застарілими і недостатньо ефективними у сьогоденних реаліях. Крім того, відповідне законодавство має великі проблеми із систематизацією, що також викликає велику кількість проблем у його безпосередній реалізації. Доведено, що проблема відсутності єдиної концепції адміністративно-правового регулювання споживчого ринку негативним чином позначається на всіх суб'єктах правовідносин у сфері споживчого ринку.

Ключові слова: адміністративне законодавство, споживчий ринок, адміністративно-правовий, митне право, податкове право, адміністративна процедура, адміністративні правовідносини.

Maliy K.A., Rachynska I.M. Administrative and legal supervision of the consumer market in Ukraine

Summary

The article examines the basic principles of administrative and legal supervision of the consumer market in Ukraine.

It was determined that economic security – one of the most important components of national security – is directly related to the sphere of the consumer market. It provides the entire sphere of society's vital activities, including the production, distribution, exchange and consumption of material goods, including goods and services. Economic security appears as a generic concept in relation to its types: industrial, financial, food security. It has been established that the consumer market is a social relationship regulated by legal norms that arises between the state, the producer, the performer, the seller and the consumer in the process of manufacturing, execution, sale, operation, disposal of goods, works and services. It is argued that the hasty steps of reforming the state's

economy and changing the principles of state-legal regulation of relations, which are formed in the process of carrying out economic activities on the consumer market, in a certain way influenced the criminalization of the strategically important for the country economic sphere. Within the framework of the article, it is highlighted that a greater number of procedural documents are drawn up precisely in relation to administrative offenses in the field of the consumer market. On the basis of acts of application of the law, legal responsibility is individualized. An independent basis for carrying out an unscheduled inspection and further bringing a person to administrative responsibility regarding an independent basis according to the Code of Administrative Offenses of Ukraine is the failure to eliminate the identified violations within the period specified in the previously issued order of the official. A person brought to administrative responsibility for a committed offense can simultaneously be brought to administrative responsibility again, since drawing up a protocol on an administrative offense and issuing an order on the elimination of detected violations are independent, unrelated actions carried out by officials in the course of verification measures. At the same time, most of the time, the deadline for the implementation of measures specified in the prescription is unfounded and aimed at the intentional involvement of the business entity in administrative liability. It is emphasized that administrative law contains a large number of relevant legal acts to control the processes taking place in the consumer market. However, it is necessary to take into account the fact that some of them are already outdated and not effective enough in today's realities. In addition, the relevant legislation has great problems with systematization, which also causes a large number of problems in its direct implementation. It has been proven that the problem of the lack of a single concept of administrative and legal regulation of the consumer market has a negative effect on all subjects of legal relations in the field of the consumer market.

Key words: administrative legislation, consumer market, administrative and legal, customs law, tax law, administrative procedure, administrative legal relations.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 7-8, № 9. Ст. 55.
2. Про метрологію та метрологічну діяльність: Закон України від 05.06.2014 р. № 1314-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 30. Ст. 1008.
3. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96.
4. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 р. № 339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/339-99-%D0%BF#Text/>. (дата звернення: 05.04.2024).
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
6. Денисова А. В. Співвідношення контролю та нагляду. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 2(4). URL: <http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-4-2013/item/178-spivvidnoshennya-kontrolyu-tanahlyadu-denysova-a-v>. (дата звернення: 07.04.2024).
7. Ярмук Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність поліції в Україні : монографія. Одеса : Юридична література, 2015. 336 с.
8. Романюк О. П. Нормативно-правове регулювання функції державного нагляду (контролю) у сфері комунальних послуг URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej20/PDF/12.pdf> (дата звернення: 03.04.2024).

9. Серета О. Г. Щодо співвідношення понять нагляд і контроль за дотриманням трудового законодавства. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 26. С. 496–504.
10. Про затвердження положення про державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248464285>. (дата звернення: 10.04.2024).